

Vlamingen verliezen flink wat tijd in file en vertraagd verkeer

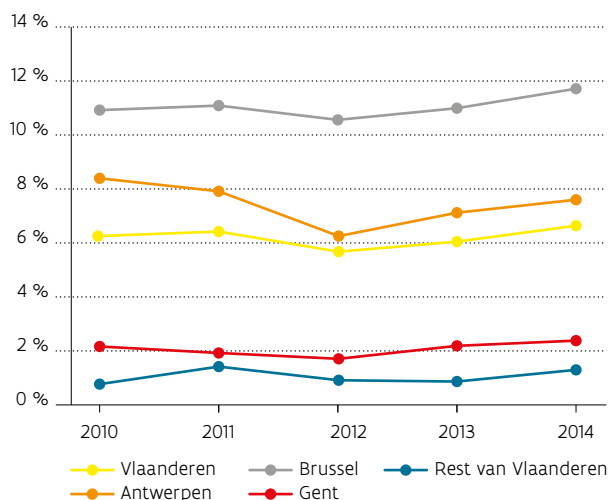
Sinds eind 2015 is het nieuwe meetnet waarmee de verkeersafwikkeling op de Vlaamse hoofdwegen kan worden gevolgd volledig operationeel. Daaruit blijkt dat het aandeel verliesuren in file in Vlaanderen ruim 6% bedraagt. Dat aandeel bleef de voorbije jaren min of meer constant. Als gekeken wordt naar file én vertraagd verkeer dan gaat het om 10% verliesuren. Er zijn wel grote regionale verschillen. Het aandeel verliesuren ligt het hoogst in Brussel.

De voertuigverliesuren brengen de verkeersafwikkeling in kaart. Meer bepaald worden met deze indicator de tijdsverliezen getoond die veroorzaakt worden door files en vertragingen. Deze indicator maakt deel uit van het PACT 2020, het toekomstpact afgesloten tussen de Vlaamse

Regering, de sociale partners en het middenveld in 2009. Het PACT 2020 formuleert als concrete bereikbaarheidsdoelstelling: "Tegen 2020 realiseren we minder dan 5% verliesuren (op het totaal aantal gereden voertuigen) op de hoofdwegen."

Voertuigverliesuren in file

Voertuigverliesuren in file, van 2010 tot 2014, naar regio, in % van het totaal aantal gereden voertuigen.

Opmerking: het gaat om de voertuigverliesuren op een gemiddelde weekdag (0-24 uur), alle voertuigtypes, alle snelwegen en knooppunten.
Bron: Verkeersindicatoren MOW.

De indicator voertuigverliesuren geeft het verschil weer tussen de werkelijke op de weg gepresteerde trajecttijd en de tijd die in normale omstandigheden (bij normale kruissnelheid) hiervoor nodig was geweest. Als normale snelheid wordt de gemiddelde snelheid genomen bij lage bezettingsgraad van een wegvak (3-5%), weliswaar afgetoet op de maximum toegelaten snelheid. We geven enerzijds de voertuigverliesuren in file weer (als de gemiddelde snelheid daalt onder 50% van de normale snelheid) en anderzijds de voertuigverliesuren in file én vertraagd verkeer (als de gemiddelde snelheid daalt onder 90% van de normale snelheid). De verliesuren worden vermenigvuldigd met het aantal voertuigen dat zich op het wegvak bevindt op het ogenblik van de vertraging of de file. De indicator kan berekend worden voor gans Vlaanderen en voor de invloedsgebieden¹ Antwerpen, Gent, Brussel en 'de rest van Vlaanderen', dit telkens beperkt tot

¹ Invloedsgebieden zijn zones rond de grootstedelijke gebieden. De grenzen van die gebieden zijn zo gekozen dat het merendeel van de normale structurele congestie op de snelwegen, gerelateerd aan die steden, is omvat door het gebied.

Voertuigverliesuren in file en in file én vertraagd verkeer

Voertuigverliesuren in file en in file én vertraagd verkeer, naar regio, van 2010 tot 2014, in % van het totaal aantal gereden voertuiguren.

		2010	2011	2012	2013	2014
Vlaanderen	% verliesuren file	6,31	6,46	5,68	6,06	6,63
	% verliesuren file en vertraagd verkeer	10,22	10,22	9,24	9,82	10,49
Antwerpen	% verliesuren file	8,47	7,94	6,27	7,14	7,61
	% verliesuren file en vertraagd verkeer	13,61	12,95	10,63	11,86	12,36
Brussel	% verliesuren file	10,94	11,06	10,55	11,02	11,74
	% verliesuren file en vertraagd verkeer	17,05	16,67	16,41	17,05	18,00
Gent	% verliesuren file	2,21	1,96	1,77	2,17	2,38
	% verliesuren file en vertraagd verkeer	4,19	3,79	3,31	4,14	4,39
Rest van Vlaanderen	% verliesuren file	0,82	1,43	0,92	0,91	1,32
	% verliesuren file en vertraagd verkeer	1,84	2,44	1,73	1,72	2,09

Opmerking: het gaat om de voertuigverliesuren op een gemiddelde weekdag (0-24 uur), alle voertuigtypes, alle snelwegen en knooppunten.

Bron: Verkeersindicatoren MOW.

de autosnelwegen. De voertuigverliesuren worden eveneens uitgedrukt ten opzichte van het totaal aantal gepresteerde voertuiguren. Dit is de meest stabiele maat doorheen de tijd.

De indicator kon maar tot en met 2010 berekend worden op basis van het toenmalige meetnet met enkelvoudige lusdetectoren en telcamera's. Door het hoge aantal ontbrekende data van verschillende meetposten waren de gegevens weinig betrouwbaar. Systematisch werden er meetpunten verwijderd en werd het nieuwe meetnet uitgerold. Eind 2015 was het nieuwe meetnet met dubbele detectielussen bijna volledig uitgerold en voldoende dekend voor Vlaanderen. De evoluties tot en met 2014 zijn eerder indicatief. Stabieler is de evolutie van de verhouding van de indicator voertuigverliesuren ten opzichte van de indicator gepresteerde voertuiguren.

Uit de cijfergegevens blijkt dat het aandeel voertuigverliesuren in file in Vlaanderen de voorbije 5 jaar rond 6% (van de totaal aantal gepresteerde voertuiguren) schommelt. Er zijn wel grote regionale verschillen. In het invloedsgebied van Brussel loopt het aandeel verliesuren op tot meer dan 11% terwijl het in het invloedsgebied van Gent beperkt blijft tot ruim 2%. Wanneer we de verliesuren in file én vertraagd verkeer bekijken, neemt het aandeel voor Vlaanderen toe tot 10,5% in 2014. In het invloedsgebied van Brussel loopt het zelfs op tot 18%.

Hoe gemeten?

De verkeersindicatoren van het Verkeerscentrum (departement Mobiliteit en Openbare Werken) beschrijven het verkeer op de hoofdwegen (auto-snelwegen) op een kwantitatieve manier en laten toe om verkeerssituaties geografisch en in de tijd met mekaar te vergelijken. De tool brengt gegevens samen van een meetnet en van verkeersinformatieberichten. Het nieuwe meetnet 'Meten in Vlaanderen' met dubbele inductieve detectielussen geeft informatie op rijstrookniveau over het aantal passerende voertuigen, hun soort en hun snelheid. Verder worden de verkeersinformatieberichten over files en ongevallen gebruikt. Op basis van deze brongegevens kunnen verschillende verkeersindicatoren berekend worden: verkeersvolumes, verkeersafwikkeling, reistijden, ongevallen en binnenkort ook indicatoren met betrekking tot het rijgedrag van de weggebruikers. Met de tool 'Verkeersindicatoren' (<http://data.opendataforum.info/dataset/verkeersindicatoren-verkeerscentrum-vlaanderen>) is het ook mogelijk om zelf statistieken samen te stellen.

Er kan eveneens meer informatie over de indicator voertuigverliesuren gevonden worden op de website van de Studiedienst Vlaamse Regering (<http://www4.vlaanderen.be/sites/svr/cijfers/Exceltabellen/mobiliteit/bereikbaarheid/verliesuren.xlsx>).

Meer info

Veerle Beyst
Studiedienst van de Vlaamse Regering
Departement Kanselarij en Bestuur
02 553 52 28
veerle.beyst@kb.vlaanderen.be

